CODZIENNA

Ner 13. ROK 1833 WTOERK 15 STYCZNIA.

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych. o god. 10 przed południem w drukarni St. Gieszkowskiego.

PRENUMERATA:
Kwartalna.......złp. 12
Miesięczna...... „ 5
Ner pojedynczy..gr: 10
Za donie:od wier. gr:15

Gazeta Krakowska

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE

Barometr dla lepszego porównania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień godzina		Barometr na 0̅ 0,	Therm:	Higro-metr	Wiatr	Stan Atmosf.	UWAGI
7	27	7. 888	-- 13,4	-- 16,2	Zachodni słaby	Pogoda	
13. 12	„	7. 282	-- 6,5	11,7	„ „	„	
3	„	7. 162	-- 6,3	11,0	„ „	„	
9	28	7. 080	-- 10,2	-- 13,5	„ „	Pogoda z Chmurami	

Cześć Nieurzędowa.

AUSTRYA.

Wiedeń 29 *Grudnia.*

Rząd tutejszy miał się uroczyście oświadczyć, iż zgodnie z życzeniami Francyi i Anglii zarecza nietykalność Państwa Ottomańskiego.

ROSSYA.

Petersburg 20 *Grudnia.*

Reskryptem Cesarskim mianowany kawalerem orderu Orła Białego, radca tajny zarządzający bankiem assygnacyinym, senator Chowański.

FRANCYA.

Paryż 1 *Stycznia.*

W skutek zaszłych nieporozumień między hr. Argout dotychczasowym ministrem handlu, a panem Thiers ministrem spraw wewnętrznych ta zaszła zmiana, że pierwszy został ministrem spraw wewnętrznych i oświecenia, a drugi handlu i prac publicznych.

Na wczorajszem posiedzeniu izby deputowanych nie utrzymał się wniosek pana Roger względem wolności osobistej. Lewa i prawa strona oswiadczyły się wprawdzie za rzeczonem prawem, ale środek odrzucił je, co sprawiło widoczne niezadowolenie. Pan Portalis utrzymał się przy wniosku swoim, względem zniesienia rocznicy żałobnej w d. 21 Stycznia, to jest stracenia Ludwika XVI.

Dziennik *Temps* donosi, że Anglia i Francya obowiązały się traktatem położyć koniec wojnie portugalskiej za pomocą zbrojnej interwencyi.

Projekt do prawa względem xiężny Berry ma bydź przełożony izbie parów na początku Stycznia.

Monitor mówiąc o wojennych jeńcach belgijskich, sądzi żeby stósowniej było nazwać ich jeńcami pokoju. *(G. P. S.)*

Monitor Reński donosi: Przybyły do Algieru xiąże Afrykański, nazywa się Sidi Achmed, król Changnitu. Orszak jego składa się z 17 osób i tylko jednej żony, którą pod dozorem kilku niewolników zostawił na pokładzie okrętu. Odwiedził on xięcia Rovigo w towarzystwie kilku swoich tłómaczów.— Wzrostu jest małego, mający lat przeszło 60, jednak bardzo żywy, giesta jego pełne wyrażenia, postępowanie jego jest uprzejme;

zdaje się bydź znakomitym uczonym, otoczony zawsze mnóstwem ksiąg, uważany od swoich za bardzo skromnego; krótko mówiąc jest to człowiek tego rodzaju, jakich w Afryce nazywają świętemi. Królestwo jego leży w niezmiernym kraju Genuche, który Caille w swych podróżach opisał; graniczy z cesarstwem Maroko i rzeką Senegal od której jeszcze jego stolica, 40 dni podróży oddalona, szerokość tego państwa wynosić ma 240 mil, czyli 80 dni podróży; wyrównywające królestwu Francyi. Główne miasta tegoż są: Ualat, Tegged, Rachid, Gastre, ol Barg, Atthar, Aniefletne i Remeh, oprócz niezliczonych małych i wiosek. Ludność tego kraju ma wynosić tylko 8 milionów, której nieliczą nigdy; gdyż są tego zdania, że tylko Bogu wolno liczyć swoje stworzenia. To królestwo obfituje w wszelkie produkta; pieniędzy, osobliwie złotych i srebrnych nie znają, te kruszce służą im tylko do ozdób; a mieszkańcy handlują tylko na zamian. Ci ludzie są koloru brunatnego, używają do jazdy wielbłądów, osłów i bardzo małej, lecz nader rączej i szybkiej rasy, koni, które na polowaniu dościgają uchodzących strusiów.

Słychać o wyjeździe Pana Rumigny, który ma się udać w poselstwie do Don Pedra.

Ów głosny moździerz pod Antwerpią ofiarowany został wojsku francuzkiemu, w dowód wysokiego poważania. Ma on bydź ustawiony przed domem inwalidów.

Listy z Madrytu od p. Rayneval nadesłane do ministra spraw zagranicznych, wystawiają przykre położenie królowej Krystyny, toż samo potwierdzają listy królowej pisane do królowej Francuzów. Król Ferdynand VII znowu mocno zasłabł, a lekarze jego okazują niejaką obawę. W takich okolicznościach byłaby interwencya Francyi jedynym środkiem do ustalenia praw królowej Krystyny i jej córki. Potrzebuje ona wprawdzie tylko sankcyi stanów, do uprawnienia dekretu, którym król Ferdynand znosi prawo salickie, lecz nie może się dotąd odważyć na zwołanie stanów, z obawy, aby ten stanowczy środek nie zdziałał jej tym większych trudności.

Oto jest nowy rozkład dyplomacyi, jaki nam podano za najpewniejszy: »Marszałka Maison przeznaczono na posła do Petersburga; hrabiego St. Aulaire posła w Rzymie do Wiednia, p. Latour Maubourg z Neapolu do Rzymu; na jego miejsce do Berlina p. Durand de Mareuil; zaś do Berlina uda się dotychczasowy poseł w Monachium p. Bresson.

Monitor donosi, że konsul francuzki w Lizbonie, zrobił przedstawienie do jenerała Santarem względem rozbitego przed Figueira, francuzkiego okrętu Hermes, którego tameczny gubernator, pomimo wywieszonej bandery oznajmującej nieszczęście, wpuścić do portu nie dozwolił. Rząd portugalski postanowił rozpoznać ten postępek.

Pani Laroche-Jaquelin ma się ukrywać od kilku dni w Paryżu. Policya szuka jej z wielką pilnością, sądząc, iż przez nią ważne zrobi odkrycia.

Zapewniają, iż wysłano depesze do xięcia Talleyrand, dla zawarcia nowej konwencyi względem interessów obudwóch królestw półwyspu pyrenejskiego.

Bryg Figaro przybył d. 25 b. m. do Nantes z Porto, które d. 17 opuścił. Na pokładzie jego znajdował się Lasteyrie, wnuk jenerała Lafayetta, adjutant Don Pedra, który wysiadłszy na ląd, pospieszył natychmiast do Paryża z depeszami dla królowej Donny Maryi.

W Tulonie bardzo spiesznie przygotowują okręta dla przewiezienia wojska z Morei.

Mówią, iż zaszły nieporozumienia między marszałkiem Soult i xięciem Broglie.

Sztrasburg 26 *Grudnia.*

Wiadomość o oddaniu cytadelli antwerpskiej sprawiła tu niepojętą radość; wszystko, co tylko chwałę oręża fuancuzkiego zdobi, znajduje u nas żywy udział. Wyprawiono spiesznie kilka uczt, a za zdrowie naszych wojowników spełniano serdeczne *Vivat!* Listy paryzkie utrzymują jeszcze zawsze, że król Ludwik Filip wkrótce do nas przybędzie. — Urzędownie nic nam jeszcze w tej mierze nie udzielono. Utrzymują, że J. K. Mość chce ochronić nasze miasto od wszelkich wydatków, które przy takiej sposobności zwyczajnie są bardzo znaczne. Celem podróży króla ma bydź, osobiste zwiedzenie wszystkich warowni Francyi, a potem przez swoję przytomność, równie jak przed dwoma latami, wzbudzić zapał dla tronu lipcowego.

(G. C. W.)

BELGIA.

Bruxella 29 *Grudnia.*

Donoszą z Calloo pod d. 27 Grudnia: Wieś Doel nie iest ieszcze wolna od nie-

bezpieczeństwa. Flotta Holenderska zajęła wczoray po południu stanowisko na przeciw téy wsi, i mniemaią, że ma woysko na pokładzie. Jenerał Sebastiani zawiadomiony o tém poruszeniu, wysłał tam znaczną część woyska. Jenerał Rumigni przybył tu także; z tém wszystkim słyszeliśmy dopiero ieden strzał działowy.»

W cytadelli znaleziono 120 dział polowych i ciężkiego kalibru, prócz tego 80 niezdatnych do użycia. Koni było tylko 31.

Na wczorajszém posiedzeniu jeden z senatorów zrobił wniosek, aby oświadczyć podziękowanie wojsku francuzkiemu, a marszałkowi Gérard ofiarować honorowy pałasz w imieniu ludu belgijskiego. Takowy wniosek oddany został pod roztrząśnienie kommissyi.

Wczoraj o godzinie 6stej w wieczór wrócił król z całym swoim sztabem z Antwerpii.

Z Berchem dnia 30 *Grudnia o godzinie* 6*stej w wieczór.*

Tkliwy był widok, kiedy garnizon hollenderski rozłączył się z cytadellą, świadkiem ich poświęcenia się i waleczności. Sam jenerał Chassé ronił łzy boleści, oświadczając przytém najczulszą wdzięczność za nader uprzejme i uprzedzające postępowanie marszałka Gérard. Jeden francuzki sztabowy officer odebrał polecenie towarzyszyć jenerałowi Chassé i zaspakajać wszelkie jego potrzeby. Z brygady jenerała Harlet dwa szwadrony 4go pułku strzelców eskortują jeńców.

Dziennik *Emancypation* mniema, iż gdyby Francuzi byli zmuszeni blokować Lillo i Liefkenshoek, pół armiii francuzkiej, mianowicie zuś dywizya jenerała Sebastiani, musiałoby pozostać w Belgii. — Podług tegoż dziennika, marszałek Gérard miał oświadczyć, iż do 10 stycznia cała armia Francuzka opuści ziemie Belgiyską. Inne Dzienniki utrzymują, że Jenerał Sebastyani otrzymał iuż rozkaz wyruszenia d. 1 Stycznia do Francyi.

Antwerpia 27 *Grudnia.*

Królowa poleciła Panu Lebeau, aby Burmistrzowi Antwerpskiemu oświadczył jéy życzenia, izby w darach, które dla ranionych przeznaczyła, i ranieni Hollendrzy udział mieli. To postępowanie Królowéy dowodzące dobroci iéy serca, będzie nauką dla innych. Hollendrzy przyjęli to rozporządzenie Królowéy z nayczulszą wdzięcznością.

A N G L I A.

Londyn 29 *Grudnia.*

Mówią z pewnością że xiążę Richmond obejmie urząd margr. Anglesey, ktoremu nadwątlone zdrowie nie pozwala zostawać na sterze rządów Irlandyi.

Margrabia Palmella bawi dotąd w Londynie.

Minister hiszpański pan Zea Bermudez wyjeżdzając z Londynu, doręczył lordowi Palmerston urzędową notę, w której wystawia stan Portugallii i spodziewa się, że Anglia porozumi się z Hiszpanią względem środków mających przywrócić pokój sąsiędzkiemu królestwu, za czem sama ludzkość przemawia.

Kompania wschodnio-indyjska najpiękniejszym zajmuje się planem dla praw ludzkości, to jest usamowolnieniem niewolników, do czego wszelkie ułatwiające podaje środki. Z początków sądząc, najpomyślniejszych trzeba się spodziewać skutków tak po szczerych chęciach członków kompanii wschodnio-indyskiej, jako też po gorliwości gubernatora nieszczędzącego pomocy ze strony rządu.

(G. P. S.)

Przyszłe posiedzenie Parlamentowe przez swą rozmaitość i ważność przedmiotów, maiących bydź przedstawionemi, wywrze wielki wpływ na przyszłość Wielkiéj Brytanii. Dwie kwestye ustawy, to jest tayne głosowanie przy wyborach i krótszy czas trwania Parlamentu, będą przedmiotami obrad; i zdaje się, iż wielka część nowo wybranych członków, których uważają za Ministeryalnych, oświadczy się za tą zmianą. Prócz tego, mniemaią powszehnie, że kilku Ministrów, mianowicie Hrabia Gréy nie są temu przeciwni. Daléy reforma kościoła, zmiana dziesięcin, zmiany w prawach cywilnych i kryminalnych, równie jak w prawach handlowych i zbożowych, o systemacie obiegowym pieniędzy, nareszcie zniesienie niektórych podatków a innych zmnieyszenie. Stronnictwo Torysowskie w Izbie Wyższéy będzie się musiało także do wielu przyzwoleń skłonić; tylko iak, oraz ile będą przedmiotem sporów, szczegolniéj w interesach Kościoła. Nakoniec ważne zachodzi pytanie względem zniesienia Unii, przy którem O'Connell i iego stronnicy w Parlamencie nayrnroczyściey obstawać będą.

We Czwartek zwiedzał Poseł Turecki Namik Pasza w towarzystwie Maurojeni i dwóch synów Hrabiego Grey, arsenał w Wo-

ołwich. Wszystko z ciekawością oglądał, mówiąc iż ma nadzieię widzieć podobne zakłady w swéy oyczyznie. Wieczorem spełniono toast za zdrowie Sułtana; Namik Pasza to samo uczynił za pomyślność króla Wilhelma i jego ludu, jako dawnego sprzymierzeńca Porty. Dowiaduiemy się iż ma zamiar wydać, za powrotem do Konstantynopola, dziennik swéy podróży przez Niemcy, Francyą i Anglią.

Donoszą z Deal pod d. 27 b. m. że połączone flotty ciągłe tam na kotwicach stoją; iedna tylko Francuzka fregata Suffren odpłynęła do Cherbourg.

PRUSSY.

Berlin 4 Stycznia.

Sekretarz Poselstwa Francuzkiego P. Ternaux wyiechał ztąd jako kuryer do Paryża.

Cesarsko Rossyyski Feldjeger Wilde przeieżdżał tędy z Paryża do Petersburga.

Dnia 6. — Przyjechał tu Cesarsko Rossyyski feldjeger Tschausow, iako kuryer z Londynu.

HOLLANDYA.

Haga 29 Grudnia.

Podług wiadomości głowney kwatery naszéy armii, doniesienie o kapitulacyi cytadelli zrobiło głębokie wrażenie na naszym woysku, i oburzyło przeciw nieprzyiaciołom.

Liczba woyska ciągle się u nas powiększa, zostaiący bowiem na urlopie otrzymali rozkaz powrócenia do swych korpusów.

(G. W.)

Przy głosowaniu nad budżetem na r. 1833, oświadczyli w swoich wnioskach, pp. Bordes, Corver Hooft, van Hemert, Fretz i Dunker, że przedłożone projekta do prawą przyjmują; lecz nawet inni wszyscy zrobili uwagę, że to jedynie czynią ze względu okoliczności czasu; nie pochwalają jednak wcale tych projektów.

Gazeta *Staats-Courant* zawiera spis awansów jakie w naszém wojsku nastąpiły.

W Flesyndze słyszano znowu onegdaj w kierunku od Antwerpii strzały z dział, domyślano się więc, iż musiała zajść walka, przy którym z zamków Lillo lub Liefkenshoek.

Tutejsza stolica dostawiła do pospolitego ruszenia 7000 ludzi, zaś mała wioska rybacka Schevengen 600 ludzi.

NIEMCY

Brzegi Menu 22 Grudnia.

Związek Niemiecki, iak się zdaie, będzie musiał mieć czynny udział w teraźnieyszych zawikłaniach politycznych, i iako polityczna całość, a tém samém iako wielkie Mocarstwo Europeyskie, wdać się w Hollendersko-Belgiyski (Francuzki) spór. Nie ulega wątpliwości, że terytoryum Związku Niemieckiego przez Francuzów naruszone zostało, i dowiaduiemy się, iż na doniesienie o tém Gubernatora Luxemburskiego, Zgromadzenie Związkowe postanowiło w tym względzie, równie iak o ujęcie Pescatora, energiczne przedsięwziąść kroki, aby przekonać o całéy godności tego Związku.

Doniesienia prywatne.

SPROSTOWANIE:

W Numerze wczorajszym na karcie 46 wierszu 9 odpowiedzi na odpowiedź zamiast *myślą* czytaj myślą w wierszu 30 zamiast *prawdę* czytaj prawda, zamiast *znajduję* czytaj znajduje.